

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. június 27.
(OR. en)

10729/22

POLMAR 43
POLGEN 102
COMAR 42
ENV 676
ENER 340
MAR 137
MARE 54
PECHE 235
RELEX 897
SUSTDEV 118
TRANS 451

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Címzett:	a Tanács Főtitkársága
Biz. dok. sz.:	JOIN(2022) 28 final
Tárgy:	KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A fenntartható kék bolygó felé vezető út kijelölése – Közös közlemény az EU nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendjéről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a JOIN(2022) 28 final számú dokumentumot.

Melléklet: JOIN(2022) 28 final

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2022.6.24.
JOIN(2022) 28 final

**KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ
EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**A fenntartható kék bolygó felé vezető út kijelölése – Közös közlemény az EU nemzetközi
óceánpolitikai irányítási menetrendjéről**

{SWD(2022) 174 final}

BEVEZETÉS

Az **óceán létfontosságú** a földi élet szempontjából, és felbecsülhetetlen értékű előnyöket és szolgáltatásokat nyújt az emberek és az egész bolygó számára. Döntő szerepet játszik az éghajlat szabályozásában, több oxigént biztosít, mint az összes erdő együttvéve, és alapvető fontosságú az olyan sürgető globális kihívások kezelésében, mint az élelmezésbiztonság, az energia és a zöld átállás. A part menti közösségek társadalmi és kulturális örökségének részét képezi, és kulcsfontosságú a nemzetközi kereskedelem szempontjából, mivel a globális kereskedelem több mint 80 %-a tengeri úton zajlik, és a világ kőolaj- és földgázellátásának mintegy kétharmada tengerből származik, vagy tengeren zajlik. Az óceánt azonban még mindig gyakran elhanyagolják. Jogellenes célokra, például kalózkodásra, terrorizmusra vagy tengeren elkövetett fegyveres rablásokra, emberkereskedelemre, tiltott anyagok és fegyverek csempészetére használják.

A **nemzetközi óceánpolitikai irányítás** az óceánok többdimenziós és egymással összefüggő szerepéből eredő számos kihívás kezelésére törekszik. 2016-ban az **Európai Unió** volt az **első olyan vezető gazdaság**, amely nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendet¹ hirdetett meg, és elkötelezte magát a biztonságos, védett, tiszta, egészséges és fenntarthatóan kezelt óceánok mellett. Bár az EU továbbra is rendíthetetlen, az azóta bekövetkezett számos fejlemény indokoltá teszi a menetrend aktualizálását.

Először is az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás elleni küzdelem az EU legfontosabb politikai prioritásai közé tartozik. Az óceán szerves része az **európai zöld megállapodásnak** és az **erősebb globális szerepet betöltő Európáról** felvázolt jövőképnek, és olyan globális kérdés, amelyre többoldalú választ kell adni.²

Másodszor, az óceánok hanyatlása egyre gyorsul, mivel a fenntarthatatlan emberi tevékenységek és káros hatásaik továbbra is károsítják az óceánokat, ami mélyreható változásokhoz vezet, és azzal a veszéllyel jár, hogy elérjük az **éghajlati fordulópontokat**. Az óceánok szükségállapotát tükrözi a vonatkozó **globális kötelezettségvállalások korlátozott teljesítése**, nevezetesen a biológiai sokféleségről szóló egyezmény (CBD) szerinti aicsi célok, az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a 14. fenntartható fejlődési cél (14. fenntartható fejlődési cél – Óceánok és tengerek védelme).

Harmadszor, az óceán a világ egyik legfontosabb geopolitikai színtere, amint azt a Földközi-tenger keleti térségében és a Dél-kínai-tengeren a közelmúltban megnövekedett feszültségek mutatják, csakúgy, mint az, hogy a tagállamok a területi integritás és a navigációs jogok tiszteletben tartására és a békés vitarendezésre szólítottak fel. Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziója hatással van a globális stabilitásra és a fekete-tengeri térség biztonságára, és aggályokat vet fel annak tengeri következményeivel kapcsolatban.

Negyedszer, az óceán globális szinten politikai vonzerőre tett szert, 2022 pedig kulcsfontosságú év az óceán számára, mivel számos kulcsfontosságú tárgyalásra³ és óceánnal kapcsolatos konferenciára⁴ kerül sor. Az óceán hangsúlyosabbá vált az éghajlatról és a biológiai sokféleségről szóló nemzetközi vitákban. A Covid19-világjárvány által súlyosbított tengerészválság rávilágított a szociális dimenzió, azaz a tengerészek tisztességes

¹ JOIN(2016) 49 final.

² COM(2019) 640 final, JOIN(2021) 3 final.

³ A nyílt tengeri szerződésről (BBNJ), a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keretről, valamint a káros halászati támogatások betiltásáról a WTO-n keretében folytatott, 2022. június 16-án lezárult tárgyalások.

⁴ „One Ocean” csúcstalálkozó (2022. február 9–11., Brest), „A mi óceánunk” című 7. konferencia (2022. április 13–14., Palau), 2. óceánügyi ENSZ-konferencia (2022. június 27. – július 1., Lisszabon).

munka- és életkörülményeinek fontosságára.⁵ Nemzetközi szinten is figyelmet kapott az a probléma, hogy egyes államok nem tartják be a nemzetközileg elfogadott szabályokat és normákat, ami tisztességtelen versenyt eredményez és torzítja az egyenlő versenyfeltételeket az uniós érdekelt felek kárára. Erre példaként szolgálnak a nyílt hajórajstromok.

Mivel ez a világ legnagyobb kombinált kizárólagos gazdasági övezete, és figyelembe véve a fent említett fejleményeket, **elengedhetetlen, hogy az EU és tagállamai megerősítsék és aktualizálják a jobb óceánpolitikai irányítás iránti elkötelezettségüket.**

Az óceánokat fenyegető veszélyek⁶

- *A felmelegedés miatt a tengeri fajok kétszer olyan gyorsan tűnnek el, mint a szárazföldön élők.*
- *A világ tengeri halászatának 34,2 %-a túlhalászott.*
- *Az elmúlt negyven évben az Északi-sarkvidék akkora jégterületet veszített el, amely körülbelül hatszorosa Németország méretének.*
- *2 °C-os felmelegedés esetén a korallzátonyok több mint 99 %-a elveszne.*
- *Évente 300 millió tonna műanyag hulladék keletkezik. Azonban csak 9 %-ot hasznosítanak újra.*
- *Az átlagos tengerszint 2050-re továbbra is mintegy 0,3 méterre, 2100-ra pedig 2 méterre emelkedik a nagyon magas üvegházhatásúgáz-kibocsátást feltételező forgatókönyv szerint – ami magában hordozza a kényszerű lakóhelyelhagyás kockázatát – 2050-re akár 340 millió, 2100-ra pedig 630 millió embert érintve.*

CÉLKITŰZÉSEK

A 2016. évi nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrendre és az óceánpolitikai érdekelt felekkel folytatott konzultációs folyamatra építve⁷ az EU még aktívabb szerepet fog vállalni a nemzetközi óceánpolitikai irányításban, valamint az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének és 14. fenntartható fejlődési céljának végrehajtásában a következők révén:

- a nemzetközi óceánpolitikai irányítási keret megerősítése **globális, regionális és kétoldalú** szinten,
- az óceánok **fenntarthatóságának** 2030-ig történő megvalósítása a közös kihívások és kumulatív hatások összehangolt és kiegészítő megközelítését alkalmazva,
- az óceán **biztonságos és védett** térséggé tétele, mivel a nemzetközi vizeken folyó verseny és a szabályokon alapuló multilaterális rendet érintő kihívások egyre nőnek,
- az óceánokkal kapcsolatos nemzetközi **ismeretek** növelése a tényeken alapuló döntéshozatal, az óceánok védelme és fenntartható kezelése érdekében.

⁵ [wcms_760649.pdf \(ilo.org\)](#).

⁶ Pinsky, M.L., Eikeset, A.M., McCauley, D.J. *et al.* Greater vulnerability to warming of marine versus terrestrial ectotherms (Nagyobb sebezhetőség a tengerek felmelegedésével szemben a földi hidegvérű állatokhoz képest). *Nature* 569, 108–111. o. (2019); FAO. 2020. *The State of World Fisheries and Aquaculture 2020. Sustainability in action* (A világ halászatának és akvakultúráinak állapota 2020-ban. Fenntarthatóság akcióban). Róma; IPCC AR6 WG1; [New elevation data triple estimates of global vulnerability to sea-level rise and coastal flooding \(A tengerszinthez viszonyított magasságra vonatkozó új adatok megháromszorozzák a tengerszint-emelkedéssel és a part menti áradásokkal szembeni globális sebezhetőséget\) | Nature Communications](#).

⁷ [Célzott online konzultáció; véleményezési felhívás](#) révén – lásd: „A nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrend aktualizálásával kapcsolatos konzultációs tevékenységek összefoglalása; az EU nemzetközi óceánpolitikai irányítási fóruma.

**A NEMZETKÖZI ÓCEÁNPOLITIKAI IRÁNYÍTÁSSAL KAPCSOLATOS
LEGFONTOSABB UNIÓS PRIORITÁSOK⁸**

A tengeri biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása:

- Egy ambiciózus nyílt tengeri ENSZ-szerződés (nemzeti joghatóságon kívül eső területek biodiverzitása) lehető leghamarabbi megkötése.
- A biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni ambiciózus globális keret megvalósítása azáltal, hogy 2030-ra a tengeri területek 30 %-a védett tengeri területté válik.
- Új, nagy kiterjedésű védett tengeri területek kijelölése a Déli-óceánon.

A tengerfenék védelme:

- A mélytengeri bányászat betiltása mindaddig, amíg a tudományos hiányosságokat nem pótolják, a bányászat nem jár káros hatásokkal, és a tengeri környezet hatékony védelme biztosítottá nem válik.
- Szükség esetén a biológiai sokféleségre leginkább káros halászeszközök használatának szabályozása.

Fenntartható halászat és akvakultúra biztosítása:

- Zéró tolerancia alkalmazása a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászattal szemben.
- A káros halászati támogatásokról szóló, 2022 júniusában megkötött globális WTO-megállapodással megalapozott munka folytatása, valamint annak szorgalmazása, hogy megállapodás olyan elemekkel kerüljön megerősítésre, amelyekről a felek ezidáig nem jutottak megegyezésre.
- A halászati és akvakultúra-termékekre vonatkozó uniós forgalmazási előírások felülvizsgálata.

A nemzetközi szabályoknak és szabványoknak való megfelelés biztosítása:

- A nyílt hajórajstromként eljáró, lobogó szerinti államok kötelezettségei teljesítésének előmozdítása.

Az éghajlatváltozás elleni küzdelem az egészséges óceánért:

- A klímasemlegesség 2050-ig történő elérése, beleértve a halászat és más tengeri tevékenységek dekarbonizációját.
- Az óceán „kék karbon” funkciójának megőrzése.
- A szén-dioxid-eltávolításra irányuló új geomérnöki alkalmazások fejlesztése előtt megfelelő tudományos alap biztosítása az ilyen tevékenységek igazolására, valamint a kapcsolódó kockázatok és hatások megfelelő figyelembevétele.

A tengeri szennyezés elleni küzdelem:

- A műanyagokról szóló, ambiciózus, jogilag kötelező erejű megállapodás megkötése 2024-ig.

Az óceánokkal kapcsolatos ismeretek bővítése:

- Az óceánok fenntarthatóságát szolgáló kormányközi tudományos-szakpolitikai kapcsolódási pont létrehozásának ösztönzése, aminek célja az óceánok fenntarthatóságával foglalkozó kormányközi testület (IPOS) létrehozása.

Beruházás az óceánokba:

- Legfeljebb 1 milliárd EUR-s összeg beruházása az óceánok és a part menti területek biológiai sokféleségére és az éghajlatra, a nyílt tengeri területeket is ideértve (2021–2027).
- Évi 350 millió EUR biztosítása az óceánkutatásra (Horizont Európa 2021–2027).

⁸ E közös közlemény melléklete további intézkedéseket sorol fel.

A nemzetközi óceánpolitikai irányítás uniós eszközei

A **globális szinten** az EU-t a **globális problémákra adott összehangolt többoldalú válaszok** előmozdítójaként és a **szabályokon alapuló nemzetközi rendszer** fenntartójaként ismerik el. Az óceánhoz olyan kollektív megközelítésre van szükség, amely a nemzetközi jog rendelkezésein és az ENSZ tengerjogi egyezményén (UNCLOS) alapul.⁹ Az alapvető jogok és értékek fenntartásában, valamint a fenntartható fejlődésnek a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrenddel és annak fenntartható fejlődési céljaival összhangban történő előmozdításában gyökerező politikai és diplomáciai befolyása révén az EU elfogulatlan közvetítőként, hídépítőként és **hajtóerőként** működik a nemzetközi **tárgyalásokban, fórumokon és folyamatokban**, ezáltal támogatva a fenntartható óceánpolitikai irányításhoz elengedhetetlen döntéseket és fellépéseket.

Az európai zöld megállapodással, a multilateralizmusról szóló közös közleménnyel, az uniós stratégiai irányítással, valamint a békés, fenntartható és virágzó Északi-sarkvidékre irányuló uniós politikával, az indiai-csendes-óceáni térségben folytatott együttműködésre vonatkozó uniós stratégiával¹⁰ összhangban az EU **partnerségeket** és **szövetségeket** alakít ki harmadik országokkal, multilaterális és regionális szervezetekkel, többek között nemzetközi normaalkotó szervezetekkel azáltal, hogy kihasználja pénzügyi és szabályozási hatáskörét, valamint a nem állami szereplőkkel, például a nem kormányzati szervezetekkel, a gazdasági szereplőkkel, a tudományos közösséggel és általában a civil társadalommal. Ezt **regionális és kétoldalú párbeszéd**ek, az óceánokkal kapcsolatos fejlesztési **együttműködés**,¹¹ **konkrét tájékoztatás** és **demarsok**, a kulcsfontosságú prioritásokkal kapcsolatos **koalícióépítés**, valamint **több érdekelt felet tömörítő globális események** (társ)rendezése révén valósítja meg a globális fellépés **lendületének további mozgósítása és fenntartása** érdekében.

Az EU tengeri védelmi stratégiáján (EUMSS) és annak a tengeri biztonság és védelem biztosítása érdekében kidolgozott felülvizsgált cselekvési tervén¹² keresztül az EU az óceánok biztonságát érintő kihívásokkal foglalkozik, például a határokon átnyúló és a szervezett bűnözéssel, a hajózás szabadságát fenyegető veszélyekkel, a biológiai sokféleséget fenyegető veszélyekkel, az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívásokkal, valamint az illegális vagy véletlen kibocsátás miatti környezetkárosodással.

Az EU úgy véli, hogy a példamutatás ösztönzőleg hathat a haladásra, és hozzájárulhat az óceángazdálkodás fenntartható megközelítésének világszerte történő kidolgozására vonatkozó közös elképzelés kialakításához, és elismeri, hogy **a valódi irányítás belföldön kezdődik**. Ez különösen tükröződik a megreformált közös halászati politikán alapuló uniós halászati politikában, valamint a jogellenes, szabályozatlan, be nem jelentett halászat elleni fellépésekben; a fenntartható kék gazdaságra vonatkozó uniós megközelítésben; a tengeri

⁹ A globális óceánpolitikai irányítás alapja az ENSZ Tengerjogi Egyezménye, az az átfogó jogi keret, amelyen belül az óceánnal kapcsolatos minden tevékenységet folytatni kell, valamint annak két végrehajtási megállapodása: i. az 1982. december 10-i Tengerjogi Egyezmény XI. részének végrehajtásáról szóló megállapodás, ii. az 1982. december 10-i tengerjogi ENSZ-egyezménynek a kizárólagos gazdasági övezeteken túlnyúló halállományok és a hosszú távon vándorló halállományok védelméről és kezeléséről szóló rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló ENSZ-megállapodás.

¹⁰ JOIN(2021) 3 final, [strategic_compass_en3_web.pdf \(europa.eu\)](#), JOIN(2021) 27 final, JOIN(2021) 24 final.

¹¹ Az NDICI-n keresztül. Az EU és tagállamai az óceánokkal kapcsolatos fejlesztési segélyek legfontosabb adományozói közé tartoznak, és önkéntesen hozzájárulnak a nemzetközi szervezetekhez/folyamatokhoz: 2014 és 2020 között az uniós fejlesztési politika keretében több mint 1 milliárd EUR-t különítettek el az óceánpolitikai irányítás harmadik országokban történő előmozdítására.

¹² 11205/14.

területrendezésről szóló irányelvben; a tengermedencékre vonatkozó és a makroregionális keretekben; környezetvédelmi politikájában, különös tekintettel az uniós tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvre, a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégiára, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervre és a regenerálódásról szóló jogszabályra irányuló javaslatra; éghajlat-politikájában, amely elsősorban az európai klímarendelethez, az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagra és az alkalmazkodási stratégiára épül; a tengeri szállítás biztonságára vonatkozó jogszabályaiban; továbbá az adatokkal, megfigyeléssel és kutatással kapcsolatos intézkedésekben, különösen az uniós űrprogram Kopernikusz komponensében, a „Horizont Európa 2021–2027” kutatás- és innovációfinanszírozási programban, valamint az „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” elnevezésű uniós küldetésben.¹³

1. A NEMZETKÖZI ÓCEÁNPOLITIKAI IRÁNYÍTÁSI KERET MEGERŐSÍTÉSE

A tengeri biológiai sokféleség védelme és megőrzése az EU külső tevékenységének kulcsfontosságú prioritásai közé tartozik az ENSZ Tengerjogi Egyezménye szerinti, a **nemzeti joghatóságon túlmutató, tengeri biológiai sokféleségről szóló**, jogilag kötelező erejű jövőbeli nemzetközi eszköz és a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni jövőbeli globális keret – többek között a biológiai sokféleségről szóló egyezményben javasolt, „**2030-ig 30 %-os védelmi cél**” – megvalósítása érdekében. Az EU arra törekszik, hogy még 2022-ben **kötelező erejű nemzetközi megállapodást** érjen el a nemzeti joghatóságon túlmutató biológiai sokféleségről, és biztosítsa annak hatékony ratifikálását és végrehajtását. A tárgyalásokban való aktív részvétele mellett az EU az óceándiplomáciára irányuló erőfeszítésein keresztül vezető szerepet játszott a nemzeti joghatóságon túlmutató biológiai sokféleséggel¹⁴ foglalkozó, ambiciózus, méltányos és hatékony megállapodás előmozdítását célzó, nagyra törő koalíció létrehozásában. Ezen túlmenően diplomáciai befolyása és tájékoztatási képessége révén továbbra is segíti a **déli-óceáni új védett tengeri területek kijelöléséről** szóló megállapodást, amely jelentős mértékben hozzájárul a 2030-ra kitűzött 30 %-os védelmi cél eléréséhez.

A **tengerfenéki bányászatot** illetően széles körű az egyetértés a tudományos közösségben és az államok között¹⁵ abban, hogy a mélytengeri környezettel és a bányászat hatásaival kapcsolatos ismeretek nem elég átfogóak ahhoz, hogy lehetővé tegyék a kitermelés biztonságos engedélyezésével kapcsolatos, tényeken alapuló döntéshozatalt.¹⁶ Az EU továbbra is síkra száll a tengerfenéki bányászat betiltása mellett mindaddig, amíg ezeket a tudományos hiányosságokat nem pótolják, és nem bizonyítható, hogy a bányászat nem jár káros hatásokkal, valamint – amint azt az ENSZ Tengerjogi Egyezménye előírja – hatályba nem lépnek a tengeri környezet hatékony védelméhez szükséges, a kiaknázásról szóló rendeletekben foglalt rendelkezések. Az EU továbbra is hozzá fog járulni a Nemzetközi

¹³ 1380/2013/EU rendelet, 1005/2008 rendelet, COM(2021) 240 final, 2014/89/EU irányelv, 2008/56/EK irányelv, COM(2020) 380 final, COM(2021) 400 final, (EU) 2021/1119 rendelet, COM(2021) 550 final, COM(2021) 82 final, 725/2004/EK rendelet, 2005/65/EK irányelv.

¹⁴ [Az óceánok védelme – itt az ideje a cselekvésnek \(europa.eu\)](#).

¹⁵ <https://www.iucncongress2020.org/motion/069>

¹⁶ [Világ gazdasági Fórum, Decision-Making on Deep-Sea Mineral Stewardship: A Supply Chain Perspective \(Döntéshozatal a mélytengeri ásványkincsekről: az ellátási lánc perspektívája\), FEHÉR KÖNYV, 2022. ÁPRILIS; D. Amon et al., 2022. Assessment of scientific gaps related to the effective environmental management of deep-seabed mining \(A tengerfenéki bányászat hatékony környezetgazdálkodásával kapcsolatos tudományos hiányosságok értékelése\), 138 *Marine Policy* ; Miller et al., 2018. An Overview of Seabed Mining Including the Current State of Development, Environmental Impacts, and Knowledge Gaps \(A tengerfenéki bányászat áttekintése, beleértve a jelenlegi fejlettségi állapotot, a környezeti hatásokat és a tudáshiányt\).](#)

Tengerfenék Hatóság (ISA) keretében a kiaknázási rendeletekről folytatott tárgyalásokhoz annak érdekében, hogy létrejöjjön a tengeri környezet védelmének szilárd kerete, beleértve a küszöbértékekre és normatív előírásokra vonatkozó szabványokat és iránymutatásokat is. Ezzel párhuzamosan az EU támogatja a mélytengeri ökoszisztémákkal, valamint a technológiák nyomon követésével és felügyeletével kapcsolatos ismeretek bővítésére irányuló kutatást.

Az EU a nemzetközi szervezetekben, például az ISA-ban és a WTO-ban **az átláthatóságra, a jó kormányzásra és az érdekelt felek befogadására** vonatkozó legmagasabb szintű nemzetközi normákra szólít fel, és kész támogatni azokat.

A **halászati tevékenységeknek** tiszteletben kell tartaniuk az élő tengeri erőforrások és a tengeri ökoszisztémák hosszú távú megőrzésének és fenntartható hasznosításának elveit.

A **jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászattal** szembeni zéró tolerancia megközelítésével az EU arra törekszik, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsen a tisztességes piaci szereplők számára, és támogassa a halászati erőforrások fenntartható használatát célzó állományvédelmi és gazdálkodási szabályok betartását. A jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászátról szóló rendelet alapján a nem uniós országokkal folytatott, jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászátról folytatott párbeszéd révén az EU továbbra is biztosítja, hogy az országok eleget tegyenek nemzetközi kötelezettségeiknek.

A **fenntartható halászati partnerségi megállapodások** szilárd keretet biztosítanak a kiválasztott nem uniós partnerországokkal folytatott kétoldalú együttműködéshez, és hozzájárulnak a tengeri, tengerhasznosítási és halászati politikák megerősítéséhez, beleértve a környezetvédelmi, társadalmi és kereskedelmi szempontokat is.

A WTO 12. miniszteri konferenciáján az EU kulcsszerepet játszott abban, hogy – az ENSZ 14.6. fenntartható fejlesztési céljával összhangban – megállapodás szülessen a káros halászati támogatások betiltásáról. Az EU sikeres erőfeszítései nyomán a részes felek felismerték, hogy kapcsolat áll fenn a fenntartható halászati gazdálkodás és a túlhalászott állományok halászatának támogatására való képesség között, továbbá az EU sikerrel lépett fel a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászáthoz hozzájáruló támogatások teljes betiltása érdekében, valamint sikeresen mozdította elő a regionális halászati gazdálkodási szervezetek illetékessége alá nem tartozó nyílt tengeri területekre vonatkozó egyedi rendelkezések és szigorú átláthatósági követelmények megszavazását. Az EU az 14.6. fenntartható fejlesztési céllal összhangban továbbra is vezető szerepet fog játszani a kapacitásfelesleghez és a túlhalászáshoz hozzájáruló támogatásokkal összefüggő további WTO-szabályokról folytatandó tárgyalásokon.

Az EU világszerte a legjelentősebb szereplő a **regionális halászati gazdálkodási szervezetekben** és halászati szervekben. Ezen a területen az EU előmozdítja a halállományok fenntarthatóságát, előmozdítja a megalapozott tudományos szakvéleményeken alapuló átlátható döntéshozatalt, fokozza a tudományos kutatást és erősíti a megfelelést.

A **sarkvidéki élő tengeri erőforrások**, köztük a halállományok **megőrzése és fenntartható hasznosítása** szintén alapvető fontosságú. Az EU a Jeges-tenger középső térségének nyílt tengeri részén történő szabályozatlan halászat megelőzéséről szóló megállapodás részes feleként elkötelezett a megállapodás teljes körű végrehajtása mellett.¹⁷

¹⁷ (EU) 2019/407 tanácsi határozat.

A 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégiája keretében az EU cselekvési tervet dolgoz ki a halászati erőforrások megőrzése és a tengeri ökoszisztémák védelme, valamint a halászat – többek között a tengerfenékre gyakorolt – hatásának korlátozása és a környezetvédelmi célokhoz való hozzájárulás érdekében.

A **tengeri környezet védelmét** regionális szinten koordinálják az EU regionális tengeri egyezményekben való szerepvállalása révén, nevezetesen a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv saját uniós végrehajtásával fennálló szoros kapcsolatok révén, biztosítva ezáltal, hogy mind az uniós tagállamok, mind a harmadik országok azonos ambícióra törekedjenek a tengerek és óceánok védelme tekintetében.

Az EU szoros kapcsolatokat ápol számos partnerrel, például az afrikai, karibi és csendes-óceáni államokkal fenntartott hosszú távú partnerséggel, amelyet a Cotonoui Megállapodás helyébe lépő, az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetével (AKCSÁSZ) kötött partnerségi megállapodás révén kíván megerősíteni. Az EU partnerségi és együttműködési megállapodásaival és számos harmadik partnerével kötött kereskedelmi megállapodásokkal együtt a közös értékeken és célkitűzéseken alapuló erősebb politikai és stratégiai szerepvállalás alapját fogja képezni.

Az EU által vezetett együttműködés az óceánokért

Jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat

- *A Bizottság az IUU-rendeletben meghatározott fogási tanúsítási rendszer végrehajtása érdekében folytatott igazgatási együttműködés keretében rendszeresen együttműködik 93 harmadik országgal.*
- *2010 óta 27 harmadik ország kapott értesítést arról a lehetőségről, hogy a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemben nem együttműködő országgént azonosíthatók.*
- *17 ország sikeresen végrehajtotta a szükséges intézkedéseket, és értesítésüket visszavonták.*
- *Az EU részes fele a kikötő szerinti államok intézkedéseiről szóló FAO-megállapodásnak (PSMA), amely a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatra vonatkozó első kötelező erejű nemzetközi megállapodás.*

Fenntartható halászati partnerségi megállapodások (SFPA-k)

- *Az EU-nak jelenleg 13 fenntartható halászati partnerségi megállapodási jegyzőkönyve van érvényben harmadik országgal:*
 - *9, tonhalra vonatkozó megállapodás: Zöld-foki-szigetek, Elefántcsontpart, São Tomé és Príncipe, Gabon, Cook-szigetek, Seychelle-szigetek, Mauritius, Szenegál és Gambia (az utóbbi kettő esetében szürke tőkehalra vonatkozó komponenssel),*
 - *4 vegyes megállapodás: Grönland, Marokkó, Mauritánia és Bissau-Guinea.*

Regionális halászati gazdálkodási szervezetek (RFMO-k)

- *A regionális halászati gazdálkodási szervezetek a nyílt tengeren folytatott regionális halászati tevékenységeket szabályozó nemzetközi szervezetek.*
- *Az EU világszerte a regionális halászati gazdálkodási szervezetek főszerelője, és 5, tonhalra vonatkozó regionális halászati gazdálkodási szervezetben és 13, nem tonhalra vonatkozó regionális halászati gazdálkodási szervezetben vesz részt.*
- *Az EU és tagállamai két védett tengeri területre vonatkozó javaslatot nyújtottak be a CCAMLR-nek, egyet Kelet-Antarktisz (2012 óta), egy másikat pedig a Weddell-tenger (2016 óta) tekintetében. Jövőhagyásuk esetén ezek a védett tengeri területek 3,207 millió négyzetkilométeres területet védenek. Jelentős mértékben hozzá fognak járulni az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez és az Antarktisz tengeri biológiai sokféleségének*

védelméhez.

Regionális tengeri egyezmények (RSC)

- *A regionális tengeri egyezmények és cselekvési tervek kormányközi kereteket biztosítanak az óceánok és tengerek pusztulásának regionális szintű kezeléséhez.*
- *Az EU szerződő fele az uniós tengervizekkel foglalkozó három regionális tengeri egyezménynek:*
 - *Helsinki Egyezmény – HELCOM (Balti-tenger),*
 - *OSPAR-egyezmény – OSPAR (Az Atlanti-óceán északkeleti része),*
 - *Barcelonai Egyezmény – UNEP-MAP (a Földközi-tenger térsége).*

Más eszközök:

- *Az EU számos magas szintű párbeszédet és partnerséget folytat fontos partnerekkel az óceánokkal kapcsolatos ügyekben Kanadával és Kínával létrejött két óceánpolitikai partnerség mellett.*
- *Az EU pénzügyi eszközei révén biztosítja az együttműködést, többek között a következők révén:*
 - *a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa,*
 - *az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA).*

2. FENNTARTHATÓ ÓCEÁN 2030-RA

2.1. Az óceánok és az éghajlatváltozás

Az óceán és az éghajlatváltozás szorosan összekapcsolódik: az óceán és ökoszisztémái alapvető fontosságúak az éghajlat szabályozásához, ugyanakkor az éghajlatváltozás rendkívül nagy hatást gyakorol rájuk. Az óceánokkal és az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépéseknek ezért együtt kell járniuk. E célból pozitív lépés az UNFCCC klímakonferencián (COP26) hozott döntése, amely szerint évente párbeszédet kell folytatni az óceánokról és az éghajlatváltozásról az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás érdekében tett intézkedések megerősítése érdekében.¹⁸

Az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testülete (IPCC)¹⁹ felhívta a figyelmet az éghajlatváltozás óceánokra gyakorolt hatásaira.²⁰ Hangsúlyozta, hogy határozottan csökkenteni kell az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, továbbá tartós és határozott alkalmazkodási intézkedéseket kell hozni. Alapvető fontosságú, hogy az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése és a szennyezés egymással összefüggő kérdéseinek kezelése érdekében összehangolt megközelítést alkalmazva ötvözzük a fellépéseket valamennyi területen, az óceánokon és a szárazföldön egyaránt.

¹⁸ A [Glasgow-i éghajlati paktum](#) az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) keretében elismeri az óceánokat, és valamennyi munkafolyamatot és létrejött testületet arra szólít fel, hogy fontolja meg az óceánalapú intézkedések integrálását és megerősítését.

¹⁹ Különjelentés az óceánról és a krioszféráról az éghajlatváltozás összefüggésében, kiegészítve az IPCC 6. értékelő jelentésével, amelynek közzététele 2022-ben esedékes.

²⁰ A szén-dioxid felszívódása (az emberi CO₂-kibocsátás 25 %-a) és a többlethő (a világ ÜHG-hatásából eredő többlethő 90 %-a) az óceánok savasodását és felmelegedését okozza, ami a tengerszint emelkedéséhez, szélsőséges időjárási viszonyokhoz, korallfehérítéshez, rétegzéshez, oxigénmentesítéshez, holtávokhoz, továbbá a biológiai termelés, valamint a fajok és élőhelyek eloszlásának megváltozásához vezet.

Az EU a Párizsi Megállapodással összhangban a **2050-ig teljesítendő klímasemlegességet** beépítette jogszabályaiba, és elkötelezte magát amellelt, hogy csökkentse a tengeri tevékenységekből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátását, és folyamatos előrelépést tegyen az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén. Az Európai Bizottság egy sor intézkedést javasolt annak biztosítására, hogy az uniós tengeri közlekedés hozzájáruljon e cél eléréséhez. Ez magában foglalja a hajók fedélzetén felhasznált energia ÜHG-intenzitására vonatkozó új előírást (FuelEU Maritime), az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerének (ETS) a tengeri szállításra való kiterjesztését, valamint az energiaadóztatásról, az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról és a megújuló energiáról szóló meglévő irányelvek felülvizsgálatát.

Globális szinten érvényben van az új hajók energiahatékonyságára vonatkozó szabályozási keret, és a meglévő hajókra vonatkozó energiahatékonysági intézkedések 2022 novemberétől lépnek hatályba. Folyamatban van továbbá az alternatív tüzelőanyagokat használó hajókra vonatkozó biztonsági iránymutatások kidolgozása, valamint a következő konkrét („félidős”) intézkedések kidolgozása. Az EU javaslatot tett az IMO-nak a globális szén-dioxid-árazási intézkedésre vonatkozó elvekre, és támogatja, hogy ezt globális szinten kombinálják az üvegházhatást okozó gázokra vonatkozó üzemanyag-szabványokkal. Az IMO megkezdte a hajók ÜHG-kibocsátásának csökkentésére irányuló kezdeti stratégiájának felülvizsgálatát is azzal a céllal, hogy megerősítse ambíciószintjét.

Hasonlóképpen, az EU továbbra is fellép a **halászati ágazat szén-dioxid-mentesítése** érdekében, hogy csökkentse a fosszilis (elsősorban dízel) üzemanyagoktól való függőséget is²¹, többek között a mérséklési intézkedések, valamint a kibocsátáscsökkentést²² és az energiafelhasználás hatékonyságát javító halászati stratégiák és eszközök feltérképezésével. Ezenkívül elemzi a tudományos és technológiai fejlődést, különösen az uniós kutatási keretprogramok keretében, azzal a céllal, hogy 2023 elejéig valamennyi érdekelt féllel szoros együttműködésben cselekvési tervet dolgozzon ki, amely tanácsokat és bevált gyakorlatokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a halászhajók hogyan módosíthatók az energiahatékonyság növelése és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése érdekében. Ez az elemzés az akvakultúrára is kiterjed.

Az EU úgy véli, hogy a **tengeri szélenergia és az óceánenergia** a tengeri megújuló energiára vonatkozó uniós stratégiával összhangban részét képezi annak a megoldásnak, amelynek célja, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon.²³ Egyedülálló tapasztalattal rendelkezik a megújuló tengeri energia fejlesztése terén, és elkötelezett amellelt, hogy az eddigiekhez hasonlóan világszerte támogassa annak fejlesztését²⁴.

A **természetalapú megoldások**²⁵ az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást is biztosíthatják azáltal, hogy növelik a szén-dioxid-felvételt és -tárolást, csökkentik a part menti kockázatokat, és számos egyéb előnyt nyújtanak, például jobb vízminőséget és az ökoszisztémák és közösségek fokozott ellenálló képességét.

Az éghajlatváltozás, az ökoszisztémák pusztulásának és a biológiai sokféleség

²¹ Ez még sürgetőbbé vált az Ukrajna elleni orosz katonai agresszió és az uniós halászflootta támogatása érdekében bevezetett válságintézkedések miatt, lásd: [Halászat: második válságkezelési intézkedéscsomag \(europa.eu\)](https://europa.eu).

²² Az EU például meg fogja vizsgálni azokat a halászati technikákat, amelyekről ismert, hogy zavarják az üledékben található széntárolókat.

²³ COM(2020) 741.

²⁴ Például az Egyesült Államokkal, Indiával, Japánnal, Vietnámmal és Dél-Afrikával.

²⁵ UNEP/EA.5/Res.5.

csökkenésének megelőzése közötti kapcsolat

- *A 21. század valamennyi kibocsátási forgatókönyve a tengeri állatközösségek globális biomasszájának és a halászati fogási potenciálnak a csökkenését, valamint a fajok összetételének megváltozását vetíti előre.*
- *Ez kihívást jelent majd a nemzetközi és nemzeti óceánpolitikai és halászati irányítás számára. A halállományok irányító joghatóságok közötti elosztásának elmozdulása destabilizálhatja a meglévő nemzetközi halászati megállapodásokat, és növelheti a nemzetközi konfliktusok kockázatát.*
- *A határokon átnyúló halászati gazdálkodás iránti igény növekedhet, különös tekintettel a halászati erőforrások alkalmazkodására és ellenálló képességére.*
- *Az elővigyázatossági megközelítések megerősítése érdekében az EU folytatni fogja a túlhalászott vagy kimerült halászat helyreállítását, és halászati gazdálkodási stratégiákat fog alkalmazni.²⁶*

Az ökoszisztéma éghajlati fordulópontjainak megértése

- *Javítani kell a tengeri ökoszisztémákon belüli szén-dioxid-tárolás és -áramlás számszerűsítését, valamint az éghajlatváltozás által vezérelt ökoszisztéma éghajlati fordulópontjainak megértését.*
- *A tengerszint-emelkedésre adott válaszok költségeit és hasznát is jobban számszerűsíteni kell. A tengerszint emelkedése hatással lehet azokra az alapvonalakra is, amelyekből – az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban – különböző tengeri jogosultságokat állapítanak meg.*

Egyre nagyobb az érdeklődés az óceánalapú szén-dioxid-eltávolítási tevékenységek iránt. A Londoni Egyezmény jegyzőkönyve lehetővé teszi és szabályozza a szén-dioxid-leválasztást és -megkötést a tenger alatti geológiai képződményekben, és a kutatás kivételével tiltja az óceánok műtrágyázását²⁷.

Az EU részes fele a biológiai sokféleségről szóló egyezménynek, amely annak biztosítására szólít fel, hogy ne kerüljön sor éghajlatváltozással kapcsolatos olyan geomérnöki tevékenységekre, amelyek hatással lehetnek a biológiai sokféleségre, amíg nem áll rendelkezésre megfelelő tudományos alap az ilyen tevékenységek igazolására, és megfelelően figyelembe nem veszik a környezetet és a biológiai sokféleséget érintő kapcsolódó kockázatokat, valamint a kapcsolódó társadalmi, gazdasági és kulturális hatásokat.²⁸

2.2. A tengerszennyezés elleni küzdelem

Az EU elkötelezett amellett, hogy megállítsa a szennyezés minden formáját, különösen a szárazföldi forrásokból a tengerbe kerülő szennyezéseket. A tengeri műanyagszennyezés 1980 óta tízszeresére nőtt, és globális választ igényel. A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia (2018) elfogadása óta az EU vezető szerepet tölt be a műanyagszennyezés elleni diplomáciai erőfeszítések révén nemzetközi szinten és az Unión belül is. Aktívan részt vesz a műanyagokról szóló, ambiciózus, jogilag kötelező erejű globális megállapodás 2024-ig történő megkötésére irányuló globális tárgyalásokban, az UNEA5 keretében született megállapodásnak megfelelően. Elkötelezett továbbá a tápanyagok és a vegyi növényvédő szerek – többek között a mezőgazdaságból származó – szárazföldi szennyezésének drasztikus csökkentése, valamint az EU szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervében felvázolt

²⁶ IPCC, 2019: IPCC-különjelentés az óceánokról és a krioszféráról az éghajlatváltozás összefüggésében.

²⁷ [Egyezmény a hulladékok és más anyagok lerakásából eredő tengeri szennyeződések megelőzéséről \(imo.org\)](https://imo.org).

²⁸ X/33. sz. határozat, [UNEP/CBD/COP/DEC/X/33](https://www.unep.org/cbd/cop/dec/x/33).

határozott lépések megtétele iránt. A Barcelonai Egyezmény mérőföldkönek számító döntése, miszerint javaslatot terjeszt az IMO elé a Földközi-tengernek a kén-oxidok kibocsátás-ellenőrzési területeként való kijelölésére vonatkozóan, radikálisan csökkenteni fogja a hajók által okozott szennyezést.

A tengereken lerakódott hadifelszerelések okozta szennyezés kockázatát harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel együttműködve kell kezelni. A következő 5–10 évben várhatóan növekedni fog az I. és a II. világháború alatt lerakódott hadifelszerelésekből származó mérgező anyagok szivárgása, ami veszélyezteti a tengeri környezetet, valamint a halászsok és más tengerészek biztonságát.

2.3. A nyílt hajólajstromként eljáró, lobogó szerinti államok kötelezettségei teljesítésének előmozdítása

Az EU fokozza erőfeszítéseit annak érdekében, hogy megoldást találjon a nyílt hajólajstromként eljáró, olyan, lobogó szerinti államokkal kapcsolatos problémákra, amelyeket egyes hajóüzemeltetők azért választottak, hogy kihasználják, hogy az adott államok nem tartják be a nemzetközi kötelezettségeket, illetve nem ellenőrzik a lobogójuk alatt lajstromozott hajókat (halászat és tengeri szállítás).

A „nyílt hajólajstromok” és a lobogó szerinti államok kötelezettségei jelentette kihívás

- *A halászat tekintetében az, hogy egyes lobogó szerinti államok nem gyakorolnak megfelelő ellenőrzést halászhajóik felett, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat hozzájáruló egyik fő tényező, és az EU-nak biztosítania kell, hogy valamennyi lobogó szerinti állam teljesítse a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi kötelezettségeit.*
- *A lobogó szerinti államok által gyakorolt szándékos gyenge kormányzati felügyelet és az a tény, hogy ezek az államok jellemzően kevés szabályozási kapacitással rendelkeznek, kényszerítő okok a vállalatok számára, hogy hazájukon kívül legyenek hajólajstromba véve.*
- *A tengerjog nem megfelelő végrehajtásáról ismert egyes nyílt lajstromokat bizonyos hajótulajdonosok gyakran arra használják, hogy életciklusuk végén a hajók kikerüljenek a fenntartható és biztonságos újrafeldolgozásukra vonatkozó kötelezettség alól. A lobogó szétszerelés előtti megváltoztatása bevett gyakorlat, amely súlyosan akadályozza az elhasznált hajók újrafeldolgozására vonatkozó uniós jogszabályok hatékonyságát.²⁹*

Ezzel összefüggésben alapvető fontosságú, hogy az EU továbbra is előmozdítsa a tényleges tulajdonosi szerkezetek átláthatóságát az EU-ban és azon kívül lajstromozott hajók esetében, hogy azonosítani tudja azokat, akik felelősek az esetleges jogellenes tevékenységekért vagy a nemzetközi és egyéb kötelezettségek nem megfelelő teljesítéséért a tengerügyek, a halászat, a környezetvédelem, az adózás, a munkakörülmények és a munkavállalói jogok területén, és meghozhassa a szükséges intézkedéseket.

A tengerszennyezés elleni küzdelem összefüggésében az is fontos, hogy a szándékosan szennyezett hajótulajdonosokat gyorsan és hatékonyan azonosítani lehessen. A hajókról származó szennyezés megelőzésére, a hajókról származó hulladékok leadására, a fokozott felügyeleti és végrehajtási erőfeszítésekre vonatkozó uniós szabályok³⁰ ellenére az olaj és más szennyező anyagok illegális kibocsátása még mindig rendszeresen előfordul az európai

²⁹ 1257/2013/EU rendelet.

³⁰ 2005/35/EK irányelv, (EU) 2019/883 irányelv, <https://portal.emsa.europa.eu/web/csn>

vizeken, és a felderítés, és így a büntetőeljárások száma továbbra is alacsony. Nehézségek merültek fel a szabályoknak a tengeri szállítás transznacionális összefüggésében történő érvényesítésével kapcsolatban, mivel az uniós tagállamok között különbségek vannak a szankciók típusai és szintjei tekintetében.

2.4. A fenntartható kék gazdasággá való átalakulás megvalósítása

A kék gazdaság³¹ az elkövetkező években várhatóan növekedni fog.³² A kék gazdaságra vonatkozó megközelítésével összhangban az EU törekedni fog a gazdasági növekedés előmozdítására és a megélhetés javítására, miközben biztosítja a tengeri erőforrások fenntartható felhasználását és a part menti közösségek jóllétét.

Emellett a tengeri eredetű élelmiszerek jelentős mértékben hozzájárulnak az élelmezés- és táplálkozásbiztonsághoz. A világ legnagyobb tengeri élelmiszer-importpiacaként az EU arra törekszik, hogy csak a fenntartható forrásból származó és előállított termékek piacra lépését biztosítsa. A halászat és a fenntartható akvakultúra hatékony irányítása valóban előfeltétele az élelmiszerrendszer pozitív átalakításának.

Ezért a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatról szóló rendeletével az EU biztosítani kívánja, hogy az illegálisan kifogott halászati termékek ne kerüljenek be az uniós piacra. Az EU a megfelelő informatikai eszközök – többek között egy digitalizált fogási tanúsítási rendszer – kidolgozása révén tovább fogja erősíteni politikáját.

„A termelőtől a fogyasztóig” stratégiával³³ összhangban a Bizottság jogalkotási javaslatot fog előterjeszteni a fenntartható élelmiszerrendszerek keretére vonatkozóan, hogy a fenntarthatóságot valamennyi élelmiszerral kapcsolatos szakpolitikában általánosan érvényesítse, és megerősítse az élelmiszerrendszerek – többek között a halászati és akvakultúra-termékek – ellenálló képességét. Az EU nemzetközi – különösen a WTO keretében tett – kötelezettségvállalásaival összhangban mérlegelni fogja az élelmiszer-behozatal fenntarthatóságára vonatkozó megfelelő követelményeket. A keret az élelmiszerek fenntarthatósági teljesítményével kapcsolatos tájékoztatásra (fenntarthatósági címkézés) vonatkozó szabályokat is tartalmazni fogja.

A fenntartható kék gazdaságot fenntartható finanszírozással kell alátámasztani. Az EU fokozza az óceánok egészségébe és a fenntartható kék gazdaságra való átállásba történő beruházásokat. Az EU „BlueInvest” beruházási platformja finanszírozást biztosít a fenntartható kék gazdaság számára az EU-n belül és kívül egyaránt.

A fenntartható tevékenységekre vonatkozó uniós taxonómiai rendelet³⁴ a környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységek jegyzékének összeállításával meghatározza a fenntartható finanszírozást és beruházásokat. Rögzíti továbbá a gazdasági tevékenységekre vonatkozó „jelentős károkozás elkerülését célzó” kritériumokat is. A taxonómia segíteni fog a beruházásoknak a tengeri erőforrások fenntartható használatára és védelmére való átállásában, és iránymutatást nyújt a vállalkozások számára annak biztosítása révén, hogy műveleteik összhangban legyenek ezzel a célkitűzéssel.

³¹ „Kék gazdaság”: a tengernek és erőforrásainak fenntartható és koherens módon történő felhasználása, amely figyelemmel kíséri a tengeri ökoszisztémákra gyakorolt kumulatív hatást, és biztosítja az összes érdekelt féllel való megfelelő konzultációt.

³² A bevett kék gazdasági ágazatok 4,5 millió közvetlen munkahelyet teremtenek és mintegy 650 milliárd EUR-s forgalmat bonyolítanak le; [Az EU kék gazdaságról szóló, 2020. évi jelentése – Az Európai Unió Kiadóhivatala \(europa.eu\)](#).

³³ COM(2020) 381 final.

³⁴(EU) 2020/852 rendelet.

2.5. Integrált óceángazdálkodás védett tengeri területek és tengeri területrendezés révén

Az óceánhasználat iránti folyamatosan növekvő igény szükségessé teszi a tengeri területek integrált tervezését, amely kellően figyelembe veszi valamennyi tengeri ágazat érdekeit és a tengeri környezetre gyakorolt hatásukat, valamint az éghajlatváltozáshoz és a biológiai sokféleség csökkenéséhez való hozzájárulásukat. Ökoszisztéma-alapú megközelítésre építve a tengeri területrendezés támogathatja a megőrzési és helyreállítási célok elérését, és hozzájárulhat a fenntartható kék gazdasághoz. Az EU jelentős tapasztalatra tett szert ezen a területen, és együttműködik az IOC-UNESCO-val annak érdekében, hogy a tengeri területrendezésre vonatkozó globális kezdeményezés révén nemzetközi szinten népszerűsítse azt.³⁵ A tengeri területrendezés alkalmazása előmozdítja a határokon átnyúló együttműködést, és hozzájárul a területi konfliktusok minimalizálásához és a kumulatív hatások kezeléséhez világszerte.

Az EU támogatja a jól kezelt védett tengeri területek és egyéb hatékony védelmi intézkedések reprezentatív, ökológiailag koherens hálózatát azzal a céllal, hogy e területek 2030-ra a tengeri területek 30 %-át lefedjék. Ezek bevált eszközök a biológiai sokféleség helyreállítására és az állományok megőrzésére, a természetes szénmegkötés elérésére és a fenntartható gyakorlatok támogatására.

3. A TENGERI BIZTONSÁG ÉS VÉDELEM BIZTOSÍTÁSA

3.1. Biztonság a tengeren

Az EU mint a tengeri védelem szolgáltatója

- *A tengeri védelem a fenntartható kék gazdaság, valamint általában a béke és stabilitás előfeltétele. Védi a jogszerű tevékenységeket az ellenséges, illegális és veszélyes tengeri műveletekhez kapcsolódó tényleges vagy potenciális fenyegetésekkel szemben. Lehetővé teszi a kereskedelem akadálytalan áramlását a tengeri kommunikációs útvonalak mentén. Szerves részét képezi az óceánpolitikai irányítás átfogó megközelítésének.*
- *A nemzetközi vizeken folyó verseny és a szabályokon alapuló multilaterális rend kihívásai egyre nőnek.*
- *Az EU nemzetközi szinten elismert tengerhajózási biztonsági szereplőként határozottan ellenez minden olyan egyoldalú fellépést, amely veszélyezteti a tengeri békét, biztonságot és stabilitást, és ellentétes a nemzetközi joggal.*
- *Az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban az EU elkötelezett a jogállamiság, valamint a multilateralizmus, a szabályokon alapuló regionális tengerbiztonsági architektúrák és az együttműködési partnereivel való közös munka révén a tengeri béke és biztonság biztosítása mellett.*

Tengeri védelmi stratégiájával összhangban az EU továbbra is erősíti tengeri védelmi szolgáltatóként betöltött szerepét a határain belül és kívül egyaránt. Ennek során ágazatokon átívelő megközelítést alkalmaz a tengeri védelmi kihívások és fenyegetések – többek között a kiber- és hibrid támadások, az éghajlatváltozás növekvő hatásai, a környezetkárosodás, valamint az ezek által a stabilitásra és a biztonságra jelentett kockázatok – változó jellege

³⁵ <https://www.mspglobal2030.org/unesco-and-european-commission-launch-new-flagship-guide-on-msp/>

tekintetében. Különös figyelmet fog fordítani az e veszélyeknek különösen kitett legkülső régióinak szükségleteire.

A stratégiai irányítú megerősíti továbbá az EU azon elkötelezettségét, hogy beruházzon a tengeri védelembe és globális jelenlétébe annak érdekében, hogy akadálytalan hozzáférést biztosítson a tengeri kommunikációs útvonalakhoz, és fenntartsa a nemzetközi tengerjogot. Meghatározza az EU azon szándékát, hogy teljes mértékben kiaknázza tengeri partnerségi politikáját, például kikötői megállások, közös gyakorlatok és kapacitásépítés révén.

Az EU továbbra is együtt fog működni a tengeri védelemmel foglalkozó regionális partnereivel annak érdekében, hogy kezelje mind a globális, mind a regionális szereplők fokozott jelenlétét, akik közül néhányan nem haboznak irreguláris erőket bevetni az instabil övezetekben, aláásva ezzel a békére és stabilitásra irányuló nemzetközi erőfeszítéseket, destabilizálva az országokat és gazdaságaikat, valamint közreműködve az emberi jogok megsértésében.

Az EU – partnereivel, például a NATO-val együttműködve – továbbra is szorosan nyomon követi a fejleményeket, és gyorsan reagál a tengeri biztonságot fenyegető veszélyekre. A transznacionális tengeri bűncselekmények – például az Indiai-óceán nyugati részén zajló kalózkodás, valamint a Földközi-tengeren folytatott csempészet és kereskedelem – elleni küzdelem terén szerzett tapasztalataira építve az EU folytatni fogja a nyílt tengerekhez való nyílt és biztonságos hozzáférés fenntartására irányuló munkáját. E célból az EU úgy határozott, hogy további két évvel meghosszabbítja a tengeri jelenlétek koordinálása koncepciójának Guineai-öbölben való végrehajtását, és az Indiai-óceán északnyugati részén megkezdni a tengeri jelenlétek koordinálása koncepciójának új végrehajtását. Az EU mérlegelni fogja a tengeri jelenlétek koordinálása koncepciójának alkalmazását más lehetséges tengeri érdekerületeken is. Emellett továbbra is segíteni fogja a harmadik országoknak a tengeri területeik nyomon követéséhez, valamint a tengeri védelmi és bűnüldözési képességek biztosításához szükséges kapacitásainak kiépítését.

3.2. A tengeri biztonság és a tisztességes munkakörülmények előmozdítása világszerte

A halászati és a tengerhajózási ágazatot nehéz, veszélyes és magas kockázatú munkakörülmények jellemzik, amelyeket a Covid19-világjárvány tovább súlyosbított. A halálesetek és sérülések száma továbbra is elfogadhatatlanul magas. A migráns munkavállalók különösen ki vannak téve a rossz körülményeknek, visszaélészerű gyakorlatoknak és egyenlőtlen bánásmódnak.

A nemzetközi óceánpolitikai irányításra vonatkozó menetrendje és a közös halászati politika révén az EU a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) és az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) célkitűzéseivel összhangban és a partnerországokkal együttműködve előmozdítja a tisztességes munkát a halászatban. Az EU továbbra is elő fogja mozdítani az ILO C 188. számú, a halászati ágazat munkafeltételeiről szóló egyezményének és egyéb vonatkozó nemzetközi előírásoknak a megerősítését és hatékony végrehajtását³⁶, különös tekintettel az ILO-egyezményekben

³⁶ A munkakörülményekre és a munkavállalói jogokra vonatkozó meglévő nemzetközi normákat hatékonyan elő kell mozdítani és végre kell hajtani annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítani lehessen a biztonságot a tengeren. Kulcsfontosságú a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 2006. évi módosított tengerészeti munkaügyi egyezménye (MLC, 2006) szélesebb körű megerősítésének és hatékony végrehajtásának előmozdítása. Közös halászati politikája és annak külső dimenziói révén az EU az ILO, a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) és a FAO célkitűzéseivel összhangban és a partnerországokkal együttműködve előmozdítja a tisztességes munkát a halászatban.

foglaltakra³⁷. E célból felhasználja a fenntartható halászati partnerségi megállapodásokat, különösen a szociális kormányzási rendelkezések koherens rendszerének végrehajtása révén, valamint adott esetben a regionális halászati gazdálkodási szervezeteket. A kétoldalú párbeszédok során, valamint a regionális és nemzetközi fórumokon az EU foglalkozni fog a kényszermunkával és az emberi jogokat sértő egyéb munkavégzési formákkal a halászat területén, ideértve a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem keretében észlelt eseteket is. A „Tisztességes munka világszerte” című közlemény³⁸ megerősíti a tisztességes munka globális szintű előmozdítására irányuló uniós stratégiát, és meghatározza a kulcsfontosságú eszközöket az uniós szakpolitikákon keresztül.

Az EU és tagállamai élen járnak a tengerbiztonságra vonatkozó jogszabályok javításában és a magas színvonalú szabványok globális szintű előmozdításában az IMO-ban és uniós szinten is. A cél a követelményeknek nem megfelelő hajózás megszüntetése, az utasok és a személyzet védelmének fokozása, a működésből származó vagy véletlenszerű (pl. olajszennyezés, konténervesztés) környezetszennyezés kockázatának csökkentése, valamint annak biztosítása, hogy a bevált gyakorlatokat követő gazdasági szereplők ne kerüljenek kereskedelmi hátrányba azokkal szemben, akik készek a hajók biztonságával kapcsolatos kiskapukat alkalmazni. A Bizottság és a tagállamok az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség technikai és tudományos segítségnyújtására támaszkodhat.

A szállítási rendszer biztonsága és védelme kiemelkedő fontosságú, és az EU továbbra is világszerte e téren. A lobogó szerinti államok kötelezettségeire, a kikötő szerinti állam általi ellenőrzésre és a balesetek kivizsgálására vonatkozó uniós jogszabályok hozzájárulnak a biztonságos, védett és hatékony tengeri szállításhoz. A nemzetközi, nemzeti és helyi hatóságokkal, az érdekelt felekkel és a polgárokkal folytatott folyamatos erőfeszítések kulcsfontosságúak.

4. AZ ÓCEÁNOKKAL KAPCSOLATOS ISMERETEK BŐVÍTÉSE

Az óceánokkal kapcsolatos tudomány, megfigyelés, környezetvédelmi megfigyelés és előrejelzés létfontosságú az **óceánok védelmére és fenntartható kezelésére irányuló, tényeken alapuló fellépéshez**. Az **óceánokkal kapcsolatos ismereteink még mindig túl hézagosak**. Az óceánok egészségügyi válságának kezelése és a fenntartható kék gazdaság fejlesztése a tudásunk, ismereteink és innovációs képességeink szintjétől függ.

Az EU elkötelezett a fenntartható fejlődést szolgáló óceántudomány ENSZ-évtizede (2021–2030) mellett. Az európai kutatási és innovációs politika hozzájárul az EU átalakító erejű zöld megállapodásának menetrendjéhez, ösztönzi és felgyorsítja azt.

Horizont Európa: az EU kulcsfontosságú kutatási és innovációs finanszírozási programja (2021–2027)

- *A Horizont Európa évente mintegy 350 millió EUR-t biztosít a tengerrel és tengerhasznosítással kapcsolatos kérdések finanszírozására. A program támogatja az óceánokkal kapcsolatos tudásépítést, valamint új ötleteket és kezdeményezéseket ösztönöz az óceánokkal kapcsolatos kihívások kezelésére.*

³⁷ Beleértve a halászhajók személyzetének képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló IMO-egyezményt (STCW-F).

³⁸ COM(2022) 66 final.

- *A Horizont Európa évente további 110 millió EUR-t különít el az „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” elnevezésű uniós küldetés számára a 2021–2023-as időszakra. A küldetés célja, hogy gyakorlati megoldásokat mutasson be a vizek tisztítására, a leromlott ökoszisztémák helyreállítására és a kék gazdaság klímasemlegességre való átállására vonatkozóan.*

Az EU a **tengeri adatok és az óceánmegfigyelések megosztásával** kapcsolatos bevált gyakorlatok modellje. Az uniós országok azon kötelezettsége, hogy megosszák egymással a tengeri adatokat, valamint uniós és regionális szinten együttműködjenek az adatgyűjtés és a nyomon követés javítása érdekében, jól megalapozott a tengeri védelmi stratégiáról szóló keretirányelvben, és kiegészíthető lenne egy olyan óceánmegfigyelési kezdeményezéssel, amely a tengeri adatok gyűjtésének strukturálására és harmonizálására irányulna Európában. Az európai tengerek állapotára vonatkozó információk és adatok a WISE európai tengeri információs rendszerében³⁹ és az EMODneten érhetők el. A Kopernikusz tengeri szolgáltatás⁴⁰ ingyenes és nyílt tengeri adatokat, valós idejű óceánmegfigyelést és -előrejelzést, valamint – a Kopernikusz éghajlatváltozással kapcsolatos szolgáltatásával⁴¹ együtt – az óceán éghajlatának megfigyelésére és előrejelzésére irányuló szolgáltatásokat biztosít mind az uniós tengermedencék, mind a globális óceán számára. Az EU erős partner a G7-ek és a GEO Blue Planet kezdeményezés keretében a tengerek és óceánok jövője elnevezésű kezdeményezésben, amelynek célja, hogy tájékoztatást nyújtson a nyilvánosságnak az óceánokról és a tengerpartokról. A digitalizáció és a fejlett eszközök optimalizálhatják és támogatják a tengeri műveletek fenntarthatóságát.

Az uniós kutatási programok támogatni fogják a globális tudományos testületek – köztük a független tudományos testületek, az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) és a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform (IPBES) – által felhasznált bizonyítékok gyűjtését, amelyek célzott támogatást nyújtanak a döntéshozatalhoz. **Az új vagy átalakított nemzetközi kétirányú tudomány a szakpolitikai szakértői felülethez** hozzáadott értéket teremthet az óceánok egészségének és fenntarthatóságának előmozdításával, az ismeretek felmérésével és a szakpolitikai döntéshozatal támogatásával.

Az EU lépéseket tesz az **óceánokkal kapcsolatos ismeretek** gyarapítása érdekében, és továbbra is támogatni fogja a polgárok szerepvállalását célzó intézkedéseket, amelyek célja, hogy támogassák a fenntartható gyakorlatokat előmozdító szemléletváltást, értékeket, attitűdöket és személyes viselkedést. Az EU az UNESCO Kormányközi Oceanográfiai Bizottságával is együttműködést kezdett az óceánokkal kapcsolatos ismeretek fejlesztésére irányuló munka fokozása érdekében.

A **tudományos diplomácia** elősegíti a kölcsönös megértést, valamint a közös elképzeléseket és fellépéseket. Az EU a Horizont Európa és a Globális Európa eszköz keretében létrehozott kutatási partnerségeivel, projektjeivel és finanszírozásával kapcsolatba lép a nem uniós országokkal és szervezetekkel. A regionális tengeri szervezetek fontos mozgatórugói a regionális tengeri ismereteknek és a tengeri környezet állapotával kapcsolatos kölcsönös megértésnek.

³⁹ [Wise Marine – Európai tengeri információs rendszer \(europa.eu\).](https://www.wisemarine.eu/)

⁴⁰ <https://www.copernicus.eu/en/copernicus-services/marine>

⁴¹ <https://www.copernicus.eu/en/copernicus-services/climate-change>

KÖVETKEZTETÉS

Ezzel a közös közleménnyel az EU és tagállamai felkérést kapnak arra, hogy fokozzák elkötelezettségüket egy olyan tiszta, egészséges, termelékeny és reziliens óceán megőrzése érdekében, amelyet fenntartható módon, biztonságos és tisztességes munkakörülmények között használnak, miközben biztosítják a tengeri stabilitást és biztonságot. A közös közlemény nem csupán az EU és tagállamai megbízható partnerként és a fenntarthatóság határozott szószólójaként betöltött nemzetközi szerepére alapoz, hanem arra is, hogy olyan példamutató vezetők és felelős szereplőkről van szó, amelyek célja a nemzetközi szabványok inkluzív módon történő erősítése, a nemzetközi partnerekkel együtt, valamennyi együttműködési csatornán keresztül, a közös célok érdekében együttműködve.

A Bizottság és a főképviselő együtt fog működni az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az uniós tagállamokkal, valamint más érintett uniós és nemzetközi intézményekkel ezen intézkedések végrehajtása érdekében.